

MIELAS VARGO BROLI, SESEI

Mes dabar pergyvename sunkius laikus. Tremtis prailgo mums, vargas spaudžia mus. O jiems, anot dainos, ir galo nematyti: „Oi varge, varge, vargelį mano, kada aš jauna tave išvargsiu?“. Mes laukiame geresnių laikų, kaip gervė giedros, dailromės išeities, su visu pasauliu bandome išsikapstyti iš liūno, į kurį vis giliau grimstame. Todėl šiame laiške pažiūrėkime, pasvarstykime,

Kur išsigelbėjimas?

Daugelis iš mūsų, lietuvių, mano, kad sugrįžimas į Tėvynę yra mūsų išsigelbėjimas... Ten mes atsigautume, užgydytume gautąsias žaizdas, pradėtume kurti gyvenimą iš naujo. Pasaulis galvoja, kad sutriuškinus Rusijos komunistų galybę, atėlitų lauktasis išsigelbėjimas iš visų bėdų, pasaulyje įsigalėtų taika, gėrovė ir nekurstomos masės nurimtų...

Bet kiek rimčiau pagalvojus, tenka sutikti su buv. vokiečių pabėgėlių ir tremtinių a. a. vysk. Kaller'io tvirtinimu ganytojiškame laiške: „Jei negrįšime atsi naujinę į Sileziją, veltui mūsų grįžimas, veltui mūsų vargas — būsimė tik nauja mėsa patrankoms!“ Tiesą juk kalbėjo vienas kapelionas vokiečių karo belaisviams: „Jei negrįšime nauji žmonės į savo tėvynę — grįšime tuščiomis rankomis; veltui bus buvęs karas ir mūsų vargas — tik naujas karas lauks mūsų. Tą patį ir mes turėtume sau pasakyti: sugrįžimas tėviškėn nieko mums nepadės, jei Dievas ten mūsų nelaimins, jei vėl reikės ausis suskiliaudus dairytis ir bijoti, kad galingi kaimynai neužgriūtų ant mūs ir nesutryptų.

Todėl reikia ieškoti gilesnės visų negerovių priežasties, tikrojo vaisto, kad visai pasveiktume, atsinaujintume. Negalima elgtis, kaip negaluojęs žmogus: kaltina jis orą, maistą, mėgina vienais ir kitais lašais pasigelbėti. Truputį pasveiksta. Bet vėl pasijunta nesveikas; pagaliau jį suima

liga ir paguldo į lovą; pakyla karštis, ateina krizė, šaukiama si gydytojo, bet ne kartą jau po laiko, arba tik su didelėmis pastangomis bei išlaidomis sveikata atstatoma. Taip yra ir su žmonija. Seniai ją vargina įvairūs negalavimai, ypač karai ir skriaudžiamųjų bei darbininkų kėliami neramumai. Mėginta kiek pasigydyti, šis tas pataisyti, kol pagaliau jos dvasinė liga visai aiškiai pasirodė ir užėjo krizė — prasiveržė dviem pasauliniais karais, revoliucijomis, baisiu boševikišku komunizmu, streikais ir kitomis gyvenimo suirutėm's. Tad žmonija serga; ji serga dvasine liga ir dabar pergyvena dvasinę krizę — visų negerovių aukščiausią laipsnį, nuo kurio pasukama į gerąją ar blogąją pusę. Kūno ligos krizė negali ilgai tęstis; dvasinės ligos — negerovės ar negerovių krizė gali ilgiau užtrukti, gali ne visus žmonių narius apimti, bet visi daugiau ar mažiau jaučia jos padarinius. Mes dar gerai atsime name ekonominę krizę, 1930—36 metais prislėgusią Lietuvą. Kaip sunkus buvo tada pragyvenimas, kaip ji nusilpnino mus. Dvasinė krizė dabar apėmė visą pasaulį ir visas žmonijos organizmo dalis — ūkinį, bendruomeninį, dorinį bei religinį gyvenimą. Jos padariniai yra visiems perduog gerai žinomi, kad reiktų dar juos pavaizduoti. Svarbu yra tik nepasilikti šioje dvasinėje krizėje ir nusilpus visai nepasukti į blogąją pusę, bet rasti tikrų vaistų ir gelbėjimosi priemonių

I. Nuversti XX² amžiaus stabus

Taip, reikia juos nuversti, bet Jūs, mieli skaitytojai, gal nenorit ir tikėti, kad XX amžiuje žmonės — o gal ir Jūs patys — galėtų garbinti stabus! Aš Jums tuoj pasakysiu tikruosius jų vardus — tai kultūra, technika ir politika, auksas ir kūnas.

Ziūrėkite, mes savo aukščiausiu dalyku — todėl ir savo dievu-padarėme kultūrą, o visagalinčiu mūsų gėbėtoju — techniką. Jau nuo humanizmo (16 amž.) ir apšvietos laikų (18 a. galo) pradėjo žmonija į šiuos stabus įsižiūrėti ir palengva jų garbinimą įvesti į visų žmonių sluoksnius. Mokslas turis išvesti iš visų klaidų, atverti visiems akis, išmokyti skirti, kas gera ir bloga; kultūros ir technikos pažanga turinti išvesti žmoniją į laimę... Bet kur gi tie stabai žmoniją nuvedė?

Aš visai nenoriu neigti didžiulės mokslo ir technikos vertės. Brangiakime mokslą, naudokimės technikos vaisiais, bet pagoniška! aklu tikėjimu nepadarykite iš jų stabo, kurį garbintume kaip savo V. Dievą. Pilnutiniam žmogaus gyvenimui jų nepakanka! Štai, argi mes turėjome kada tiek mokyklų, kaip dabar? Tiek bibliotekų ir tiek mokslinių instrumentų? — Niekuomet! O vis tiek, ar buvo kada tiek nusikaltėlių, kaip dabar?

Ar buvo kada kultūra tokia aukšta ir taip apėmusi plačias žmonių mases? Bet argi ne kultūringoji japonų ir kultūringiausios Europos tautos sukėlė paskutinius didžiuosius karus?! Mes mokame statyti dangorėžius, įrengti puikiausias kasyklas ir dirbtuves, pajungti milžinišką atomo energiją. Bet gyventi padoriai, laimingai, tikrai žmoniškai mes nepajėgiamė.

Vien vakariečių technikos pažanga ir ginklų pranašumas nenugalės bolševikų Rusijos, neišgelbės žmonijos iš priekinio žengiančio komunizmo. Žinojimas neišgelbės mūsų, nes jis neduoda jėgų pagal pažintąsias tiesas gyventi; kultūra neišgelbės mūsų, nes ji negali rodyti kelių į paskutinį žmogaus tikslą, į antgamtinį

bendravimą su Dievu. Tikrą tiesą sako mūsų liaudies patarlė: „Iš didelio rašto išėjo iš krašto!“ Žmonija pamiršo proto ribas, tarėsi galėsianti gyventi viena be Dievo šviesos, rasti kelią į laimę, nekreipdama dėmesio į Kristaus rodomus takus. Žinojimas be saiko ir be ryšio su aukščiausiais žmogui dalykais — Dievu ir galutiniu tikslu ar tai Rojuje ar humanizmo ar atomo amžiuje visad veda žmogų į baisias nelaimes. Tai yra žmogaus pasipūtimo, išdidumo ir puikybės nuodėmės išdavos.

PAKARTAS TEISĖJAS

1945 m. prie Regensburgo artinasi sąjungininkų kariuomenė. Naciai ruošiasi dar miestą ginti ir daro įsistiprinimus. Miesto gyventojų masė susirenka prieš miesto rotušę, protestuodama prieš beprasmišką gynimąsi. Visų vardu pradėta kalbėti katedros pamokslininkas Dr. Mayer, prašydamas gynimu nepasmerkti miesto ir gyventojų visiškam sunaikinimui... Jam tik keletą žoždžių pasakius, naciai suima jį. Greitu laiku jis pastatomas prieš prisiekusiųjų teismą (Standesgericht). Teismo pirmninkas, žymus nacių juristas ir teisėjas, pasmerkia jį mirčiai. Kovo 24 d. bausmė įvykdoma.

Užėjus amerikiečiams, šis teisėjas sulmamas ir tame pačiame Regensburgo teisme pasmerkiamas mirti. Bausmė įvykdyta pakariant.

Atrodo, kad tas teisėjas pasielgė visai teisėtai — jis pasmerkė žmogų, kuris pagal valstybės išleistus įstatymus padarė prasikalstamą darbą, baustiną mirtimi. — Jam valstybė buvo tapus viškas. Valstybės vyriausybės vedamai politikai jam atrodė turi viskas tarnauti. Politiniai tikslai jam buvo aukščiausi tikslai... Politika tapo jam dievu — stabu, prieš kurį jis lenkėsi, nieko nežiūrėdamas nei proto, nei sąžinės.

Bet argi kitaip elgėsi kiti politikai, aukštų valdininkai ir net ištisos tautos? Argi ant politikos aukuro partijų žmo-

nės nepaaukvoja tiesą, savo sąžinę? Ar valstybių vadovai nepasmerkia skurdui išstisus žmonių sluoksnius? Argi nebuvo paaukota taikos sutartys ir paktai, išstisios tautos baidiam vargui ir išžudymui? Politika, valstybė tampa mūsų dvidešimtam amžiuje daug baisesnė Molochu, negu Syrijoj ir Palestinoje pranašų laikais, kai jam buvo aukojami nekalti kūdikiai!

Kodėl prie to prieita? Ir taip nejučiomis, nenorint?! Ogi dėl to, kad nebeatšlveigta į prigimties įstatymą ir prigimtąją teisę, kitaip sakant, į tuos pagrindinius doros ir tvarkos reikalavimus, įrašytus kiekvieno žmogaus sąžinėje ir protu pažįstamus. Valdžiai leista leisti neteisingsus įstatymus, paželdžiančius pagrindines žmogaus, tėvų, sąžinės teises. Teismui leista išskirti tikras moterystes, diplomatams — meluoti, apgauldinti, gi valstybei — žmogų kankinti, sterilizuoti, globoti paleistuvių namus ir pan. O žmonės tam nesipriešino, taip bandydami nuraminti savo sąžinę, pasiteisinti prieš geruosius ar išvengti kurios mažos blogybės.

Tokiu būdu Dievas buvo išstumtas iš valstybinio ir kitokio bendruomeninio gyvenimo. Kristaus reikalavimai nepaisomi. Pamiiršta: „Atiduokite kas Dievo Dievui, kas ciesoriaus — ciesoriui!“ Štai kad ir Jungtinių Tautų prirmitoje Žmogaus Teisių Deklaracijoje žodis „Dievas“ neįrašomas, nors Brazilijos atstovybė, o paskui ir olandų atstovai siūlė įdėti... Teisingai tada rašė vienas čikagietis Jungtinių Tautų ple-numo posėdžiui Paryžiuje: „Jungtinės

Tautos bijosi nusilenkti prieš Dievą, kad dėl to neįžestų „tėvo“ Stallno!..“ Ta pati dvasia dvelkia ir iš kai kurių mūsų laikų, negalinčių net bažnyčioje pakęsti giedant: „Tegul Dievas Lietuvos tamsumus prašalina“, — tartum autoriaus teisės būtų svarbesnės, šventesnės už Dievo ir bendruomenės.

Tokiu būdu politinis — valstybinis gyvenimas pasidaro nebe priemonė žmogaus asmeniškiesiems ir bendruomeniniams tikslams, bet pats tikslas. Tai įvyksta tiek fašistinėje, nacistinėje, komunistinėje, tiek ir liberalinėje, net demokratinėse valstybėse. Politika pasidaro aukščiausias diriguotojas ir vadas.

Taip toliau tęstis negali! Reikia nuversti visus tuos stabus! Mums reikia Dievo — kitaip mes visi pražūsime. Ne žinojimas, kultūra yra mūsų mokytojas, bet Kristus! Ne technika yra mūsų stiprybė ir aukščiausia pagalba, bet Dievas. Ne politiniai vadovai turi būti mūsų vada ir viešpačiai, bet Kristus Karalius! Praktikoje, mielas broliu sese, tai reiškia, kad Dievas yra aukščiau už viską, už visus išskaičiavimus! Dora yra aukščiau už žinojimą. Bažnyčia — daugiau už fabriką, sąžinė aukščiau už partijos programą, įstatymus ir teisę! Išmokite tuos dalykus krikščioniškai vertinti, praveisti savo gyvenime ir, kiek tik tai nuo Jūsų priklauso ar galėtų priklausyti, ir savo šeimoje bei aplinkoje. Krikščioniškas gyvenimo vertinimas ypač priklauso nuo auklėjimo ir viešosios nuomonės, kurią dabar formuoja spauda. Todėl įsijunkite į kovą už krikščioniškąjį jaunimo auklėjimą ir katalikiškąją spaudą.

II. Baalas, bachas ir venera,

auksas, kūnas, lytiniai malonumai — tai trys plačiųjų masių labiausiai mėgtami dievalčiai. Kas dabar nepadaro dėl jų? Argi ne dėl aukso išnaudojami kolonijose spalvotieji, argi ne dėl žemiškų lobių vedami žiauriausi kara? Juk dėl to prakeikto aukso skriaudžiami visur silpnesnieji ir darbininkai. Iš čia baisi ne-

apykanta, skriaudos, niekšystės ir kitos nesuskaitomos blogybės.

Kaip lepinasi dabar žmogus ir ieško malonumų? Niekas neturi prieš, jei žmogaus pragyvenimo lygis dabar yra pakilęs, jei jis naudojasi kultūros telkiamais patogumais. Bet tų delikatesų, prabangos dalykų graibstymas, tie nuola-

finiai išgėrimai, madų vaikymasis ir nuolatinis ieškojimas lytinių malonumų — tai yra netvarkojai! Štai, geriausi mokslo ir meno žmonės vargsta, neturėdami reikiamo pragyvenimo. Tuo tarpu praeitų metų krepšinio garsenybė Mikas gauna 15.000 dol. metams, gi kai miršta kino artistas Rudolfo Valentino, tai galima visuose pasaulio laikraščiuose skaityti, kad palikęs 8 auto, 12 šunų, 50 porų batų ir 200 marškinėlių! Padorios mergaitės dirba, studijuoja, o vis tiek negali paskui ištekėti. Tuo tarpu kurią kino žvaigždę sekioja šimtai garbintojų ar perplaukusiai Lamanšo kanalą sekančią dieną pasisiūlo 200 vyrų ją vesti.

Gal kas pasakys, kas darbo Bažnyčiai, jei jaunimas pamilo sportą, jei žmonės mėgsta rungtynes, kinus. Kam rūpinaši Bažnyčia madomis? Koks skirtumas, ar moterys nešioja trumpus, frizuotus plaukus ar ilgus? Ar moterų rūbai penketą centimetrų trumpesni ar ilgesni, aptempti ar ne?

Brangus brolau ir sese Kristuje! Gal iš pradžių tai pasirodyti tikrai nekalti dalykai, bet kur tai veda? Kokios gėdvasios jie yra apraiška? Ar gi tu sporto didvyrių perdėtas garbinimas, nuolatinės rungtynės neatima iš jaunimo noro ir džiaugsmo mokytis, neatima laiko ir jėgų, reikalingų subrendimui visose srityse. Juk kavinės ir filmos sugriauna norą džiaugtis tyrais, kukliais šeimos džiaugsmais; jų vaizduojamas morališkai menkas, dažnai net blogas gyvenimas pereiną į žmonių galvosą ir kraują. Iš čia tie jaunuolių nusikaltimai, žmonių lytinis palaidumas ir nesugyvenimai bei tragedijos šeimose. Malonumai, jausmai, kūnas pastatomi prieš dvasią, pareigą, kilmę džiaugsmą ir tyrą meilę!

Krikščionybė buvo kitkart nuvertusi pagonybę su jos aukso ir geidulių garbinimu. Bet dabar per tas filmas, madas, kūniškumą ir pasileidimą pagonybė veržiasi atgal. Begėdiški rūbai yra pagonybė. Begėdiški šokiai yra pagonybė. Perdėtas laisvumas maudyklėse, pliažuose,

sielų žalojimas kinuose, prabanga — visa tai yra naujosios pagonybės dvasios reiškiniai. Tad dalykas galų gale liečia tai, ar modernusis žmogus nori pripažinti Kristų, ar ne! Ar nori klausyti Jo nurodymų, ar tik dėl krikšto metrikų vadintis krikščioniu!

Mums reikia Kristaus — kitaip mes pražūsime! Besiverždami prie valdžios ir turtų lobio, mes vieni kitus išžudysime. Aristokratas išžudęs, paėmė valdžią paprasti piliečiai, šiuos dabar pakeičia raudonieji. Koks skritumas?! Čia gali padėti mums tik Kristaus mokslas apie turtuolio, negailestingo vargšui Lozorui, baisią atsakomybę, apie sunkumą įeiti turtingajam į dangaus karalystę, apie reikalą krauti turtus danguje, kur nei kandys gadina, nei vagys išvagia, nei valutos reformos niekias paverčia ilgų metų trūšis; apie negalėjimą tarnauti dviem ponam: Dievui ir mamonai; bet ypač neturtingo Kristaus pavyzdys.

Mums reikia Kristaus — kitaip mes tapsime kaip Sodoma ir Gomoral Mūsų šeimų židiniai užges, ir mes išmiršime, kaip jau dabar išmirštanti yra prancūzų ir kitos Europos tautos. Tik Kristaus raiškalavimas išvengtų neskaistaus žvilgsnio bet kuria kaina — „jei tavo dešinė akis pliktina tave, išlupk ir mesk ją šalin nuo savęs“ — padės išlaikyti gyvybės šaltinį nesudrumstą, neužterštą ir skaisčią vyro bei moters meilę.

„Ne viena duona žmogus yra gyvas, bet ir kiekvienu žodžiu, kuris išėina iš Dievo burnos“ — t. y. ne vien duona, malonumai, džiaugsmas sudaro žmogaus gyvenimą. Jei tik kam jie tampa viskas, tai žmogus tuoj „dėl trupinio aukso, gardaus valgio šaukšto“ parduoda savo sąžinę, savo laisvę, kaip tai atsitiko su vokiečių valdininkija, su miesčionimis, kuriuos Hitleris papirkto gautais iš Stalino 50 milijonų aukso rublių, prigąsdino alų netekimu, ar su plačiomis darbininkų masėmis visam pasaulyje, pasitikinčiomis komunistų žadamo rojus malonumais, ir gal ne su vienu iš mūsų.

Zinoma, sekant Kristaus mokslu ir Jo pavyzdžiu, reikia padėti nemažai pastangų. Mes turime išmokti nestatyti didelių reikalavimų, gyventi kuklų ir paprastą gyvenimą; išmokti džiaugtis kukliais, tačiau ir visais mums prieinamais tyrais džiaugsmais; rasti savo laimę, darant kitam džiaugsmą ir gera. Mes, tremtiniai, esame paženklinoti vargo antspaudu — ir deja mums, jei mes ir toliau kitus stumtume į vargą, jei turtuose ir malonumuose matytume savo gyvenimo prasmę! Ne — mūsų ramus, paprastas ir džiaugsmingas gyvenimas tegul būna kitiems pavyzdžiu, mūsų žodžiai ir veiksmai tegul

kalba visiems, kur laimė. Vertindami kiekvieną dalyką — pinigą, maistą, sportą, filmą, grožį, maionumą ir kūną — pagal jo tikrąjį mastą, mes prisidėsime prie žmonijos išsigelbėjimo. Mes turime tarnauti dvasiai ir artimui, o ne kūnui ir savo neprotingiems polinkiams, geiduliams. Taip elgdamiesi, mes išpildysime šv. Tėvo reikalavimą — būti nepalaužiamai ištikimais Kristaus atneštajai tiesai visuose gyvenimo baruose, nors ir visi mūsų draugai bei kaimynai priešingai manytų, visas pasaulis kitaip elgtųsi, nors reiktų dėl to ir paniekos pakęsti ir gal net nukentėti.

III. Palaiminti taikieji

Pasaulis dabar daug kalba apie taiką. Bet jei ir po karo tos kalbos nematyti, jei mums juokingai menkos atrodo tautų bei diplomatų pastangos ir dėl taikos ir dėl išlyginimo įtemptų santykių tarp darbdavių ir darbininkų, tai vien dėl to, kad visi jos norėtų, bet niekas nerodo tam rimtos valios, ryžtingų pastangų. Tad mes nepriklausykime prie jų! Padarykime, kas nuo mūsų priklauso, kad įsigalėtų taika. Tai yra mūsų neatidėliotina pareiga. Štai, kaip sako šv. Tėvas anoje kalboje: „Mokslas ir pavyzdys Viešpaties Kristaus, kuris atėjo ieškoti ir gelbėti, kas pražuvo, meilės įsakymas ir pajautimas socialumo, iš Evangelijos spinduliuojančio, istorija Bažnyčios, kuri visad buvo gėrio ir taikos jėgų stipriausias ramsis, Romos popiežių mokslas ir nurodymai ypač paskutiniiais dešimtmečiais apie krikščionio laikymąsi sau lygiu, visuomenės ir valstybės atžvilgiu — visa tai uždeda tinkinčiam pareigą pagal aplinkybes ir išgales draštai ir nesavanaudiškai rūpintis klausimais, kuriuos iškankintas ir išerzintas pasaulis turi spręsti tiek socialinio teisingumo, tiek tarptautinės teisės ir taikos santvarkos srityse.“ Pakaibėkime, kaip Jūs galėtumėte įvykdyti šias pareigas.

Kristus Kalno pamokslė kalbėjo: „Palaiminti taikieji, nes jie bus vadinami Dievo vaikais!“ Jei šv. Rašto graikišką

pasakymą išverstume pažodžiui, tai reikėtų — palaiminti taiką darantieji. Tad šio palaiminimo dalyviais tampa tie, kurie turi veiklią valią ramybėje su kitais gyventi, kitus taikinti. Tai nereikia leisti kiekvienam pagal savo norus elgtis, niekam nesipriešinti iš nerangumo ar silpnumo ar taiką bet kuria kaina. Krikščioniškoji taikos valia reikalauja palinkimą susitarti, valią susitaikinti, po visų sąskaitų padėti kryželį, praelities kaltes atleisti bei pamiršti ir paduoti priešininkui ranką tikrai naujai pradžiai. Palaiminti tie žmonės, kurie, kur tik gyvena ar pasirodo, tuoj taikos susipratimo ir melliės dvasią skleidžia. Šią krikščioniškąją taikos valią ir Jūs, mielas broliu sėse, galite skleisti.

Jos reikia jau parodyti žmonis ir visuomenininkams gyvenime. Šeimoje ir kaimynystėje reikia stengtis įsijausti į kito pageidavimus ir reikalavimus. Juk dažnai ir kitas turi panašią teisę į šį ar aną dalyką, ar dalį tiesos. Čia tenka priderinti savo reikalus prie kitų, tenka ir mums nusileisti, kaip ir kitiems. Reikia atsižvelgti į kitų norus, pasakymus, kaip mes norime, kad ir į mūsų pageidavimus būtų atsižvelgiama.

Reikia visad stengtis suprasti kitos grupės, srovės ar partijos nuomones ir elgseną. Dažniausiai ir ten yra geros valios, arba jie pabrėžia stipriau kaip tik

tą, kas pas mus silpna ar į ką visai neatsižvelgta. Gali pasitaikinti kitos grupės žmonių tarpe netiesos ir klaidų, lygiai kaip ir pas mus kad jų pasitaiko. Bet dažniausiai ginčas eina tik apie skirtingus kurio dalyko įgyvendinimo kelius. Todėl ne tiek svarbu, kuriuo keliu einama į tikslą, bet kad bus einama ir dirbama. Čia tikrai vieta tolerancijai, prisiiderinimui, kompromisui. Tik tokiu būdu mūsų visuomeninis gyvenimas bus neužterštas šmeižtais, įtarinėjima's ir neapykantos dvasia, joje viešpataus kiek daugiau sugyvenimo ir vienybės.

TAIKA TARP DARBO, KAPITALO IR INICIATYVOS

Šv. Tėvas anoje savo programinėje kalboje sako mums: „Sąmoningas krikščionis negali patogioje ir savanaudiškoje izoliacijoje apsirauti, būdamas savo brolių vargo ir skurdo liudininku, girdėdamas į savo ausis veržiantis ūkiškai silpnųjų pagalbos šauksmus, pažindamas darbininkų klasės tvarkingesnių ir teisingesnių gyvenimo sąlygų siekimą, suvokdamas piktnaudojimus ūkinės santvarkos, statančios pinigą aukščiau už socialinį atsakingumą“. Taip, mes negalime būti tiek akli ir kurti, kad kaltintume tik darbininkus, kad jie nemoką sunaudoti uždarbio, akiai pasiduoda gudrių suvedžiotojų propagandai, ar visą kaltę mestume ant darbdavių; daugumai jų ir prie geriausių norų bei heroiškų pastangų neįmanoma dabartinėje santvarkoje darbininkams mokėti tokį atlyginimą, iš kurio jie galėtų leisti ir savo vaikus į mokslą ir taupydami įsigytų kokią nuosavybę. Reikia naujos gyvenimo santvarkos. Tikra nauja viso bendruomeninio gyvenimo santvarka yra galima tik ten, kur darbdavys ir darbininkas jaučiasj esą nariai ir vertingos dalys vienos visumos. Kur jie — darbas, kapitalas ir iniciatyva — verslo bendrystėje tarnauja tam pačiam tikslui — ūkinio gyvenimo klestėjimui, bendrosios gerovės kėlimui. Ji reikalauja teisingo nuosavybės padalinimo bei kapitalo naudojimo ir teisingo įvertinimo dirbančio

žmogaus asmenybės. Todėl, kad ši naujoji santvarka būtų pravesta ir įgyvendinta, turi abėji šalia savo telsių žiūrėjimo, šalia teisingumo ir teisės vykdymo turėti gero linkėjimo, susitaikymo ir krikščioniškos meilės dvasios. Tą krikščioniškąją taikos valią galite ir Jūs, mieli skaitytojai, savo gyvenime parodyti. Dabar, būdamį patys sunkiose gyvenimo sąlygose, išmokite nežūrėti iš aukšto į patarnaujančius, nevaidinti aukštesnės klasės žmogaus, bet nuoširdžiai padėkoti ir įvertinti kiekvieną patarnavimą, darbą. Ypač išemigravę ir stoję į darbo žmonių eiles, galėsite savo pavyzdžiu ir supratimu skelsti tą įsijautimo, noro sugyventi su darbo davėjais bei bendradarbiavimo dvasią, pasakytį vieniems ir kitiems, kas įvyktų, jei įsigalėtų komunistinė santvarka. O kad lietuviai ir šioje srityje išgarsėtų, kaip kad krepšinyje! Dabar taip galingos darbininkų sąjungos, mūsų dvasinis išsilavinimas ir mūsų pergyvenimai galėtų būti tam geri įrankiai.

TIKROSIOS TAIKOS PAGRINDAS

„Katalikas kurs yra įsitikines, kad pagal Dievo valią visos tautos drauge sudaro vieną bendruomenę, kad kiekvienas žmogus yra jo artimas ir kiekviena tauta yra lygiatėsis tautų šeimos narys, didžiadvasiškai jungiasi prie tų kilnių pastangų, kurių pirmieji vaisiai gali būti labai kuklūs, kurių pasireiškimai atsidaužia į kietą pasipriešinimą ir stiprias kliūtis, bet kurios siekia ištraukti valstybes iš jų egocentiškos laikysenos ankštumo, kuri didžiausia dalimi ir yra kalta dėl susidūrimų praeityje ir kuri, jei nebus pagaliau nugalėta ar bent pylimais suvaržyta, galėtų vesti į naują, žmonių kultūrai gal būt mirtiną karą“ — kalba šv. Tėvas, reikalaujamas krikščioniškosios taikos valios, kuri tik viena gali būti pastovios, tikros taikos pagrindas. Po to jis iškelia šiuos krikščioniškosios taikos valios požymius: 1. Ji kvia iš Dievo, kurs sukūrė pasaulį, kad būtų ramaus gyvenimo vieta. Jos ginklai yra malda ir meilė: ištervinga malda į dangiškąjį Tėvą, visų

mūsų Tėvų; broliška meilė visiems žmonėms ir tautoms, nes visi yra vaikai to paties Tėvo, kuris yra danguje, kuriai drauge su kantrybe visad pavyksta visus suprasti ir pasiekti susitaikymo. 2. Ji nesiekia savo garbės ar teisės ginklo jėga; todėl lengvai pažįstama tiek priešui, tiek saviesiems. 3. Yra praktiška ir gyvenimiška, nes siekia tikrąsias karų ir įtampų priežastis pašalinti ar bent sušvelninti, ar tai sudarydama palankias emigracijos sąlygas perdideliam kurios valstybės gyventojų skaičiui sumažinti, ar įgalindama priėjimą prie žaliavų šaltinių bei jomis pasikeitimą. 4. Ji reiškia jėgą, nes tai yra tautų šeimoms taikos solidarumas prieš kiekvieną užpuoliką; tai ne saldus sentimentaliskumas, besibiaurįs karo bašenybėmis, sudaręs dirvą nevaisingiems kompromisams ir mėginamams kitų kailio kaina išsigelbėti, karo išvengti ir taip leidžiąs užpuolikai tarpiti. Ne — „krikščioniškoji taikos valia yra kieta kaip plienas: ji įpareigoja net vieningomis ginklo jėgomis užpuoliką atremti; todėl ji arba visai su laikytų jį nuo užpuolimo, ar bent trumpu laiku grąžintų taiką. Tokiu būdu ji yra pataisymas abiejų garsiųjų posakių: „Nori taikos, ruoškis karui“ ir „taika bet kuria kaina“! Tokia taikos valia įgalina sukurti pasaulyje teisingą ir pastovią taiką!

Mielas broliu ir sese, ir mes turime pagal išgales vykdyti šį popiežiaus įpareigojimą dirbti taikos labui. Mes, gyvendami dabar tarp svetimų tautų, galime plėsti sugyvenimo ir susipratimo dvasią. Išmokime ramiai pakalbėti su vokiečiu ar lenku apie mums opiausius klausimus, neperdėti vokiečių kalčių, lenkų darbų ar amerikiečių apsilaidimų, pajusti kitų tautų reikalavimus ir są-

lygas. O kiek būtų nuveikta taikos labui, jei dabar Vokietijoje esą lenkų pabėgėliai, tai padarytų jei Vakarų tautoms pavyktų savo priešingumus išlyginti, senąją neapykantą užmiršti ir pajusti bendruosius reikalus! Tada joks priešas nedrįstų jų užkabinti ir jos pravestų teisėtus reikalavimus gražinti tautoms gerovę ir laisvę. Juk tai mūsų, lietuvių, gyvybinis reikalas. Todėl plėskime visur, kur tik bebūtume, krikščioniškąją taikos valią, dažnai prašykime Viešpaties jos duoti tautoms.

Mieli skaitytojai, perskaite šį laišką, gal Jūs nustebę pasakysite: „Čia skelbiamas kitas išsigelbėjimo kelias, kaip kad misijoje ir ankstyvesniuose „M. L.“ buvo rodomas; ten atgaila ir malda, dabar sakoma, kad krikščioniškas gyvenimo vertinimas, tarnavimas dvasiai ir artimui, darbas taikos labui! — Ne, tai ne kitas kelias, bet iš tikrųjų; tas pats dalykas — gręžtis nuo senųjų blogų darbų ir, už juos atsisteisus, pradėti naują gyvenimą visose srityse. Tai yra pilnas atgailos supratimas. Svarbu yra mums patiems pradėti eiti naujuoju gyvenimo keliu ir padėti kitiems juo eiti. Skundais ir verkšlenimais gyvenimo nepataisysime! Iš vis besisukančios dejonų ir kitų kaltinimo karuselės neišlipsime. „Tik darbo prakaitu karčiu, tik kova ir keliu stačiu, tik kai pats dvasia atgims!“

Gal būt, mes pasaulio neatversime, bet bent patys išsigelbėsime iš šios dvasinės krizės, bent būsime vienam kitam padėję ir turėsime ramią sąžinę, įvykdę didįjį mūsų dienų įsakymą, nes „laiko balsas — Dievo balsas“. Kristaus taika ir ramybė telydi visus Jūsų žodžius ir darbus.

Jūsų Kristuje

T. P. Daugintis S. J.

Pasaukimai i kunigus ir vienuolius

MALDOS APAŠTALAVIMO BENDROJI INTENCIJA BALANDŽIO MĖNESI

Visi norime uolių ir šventų kunigų, kurie būtų mums paguodos ir ramybės angelais neramioje šios žemės kelionė-

je; norime turėti vienuolių brolių ir seselių, kurie melstųsi už mus, auklėtų vaikelius darželiuose ir mokyklose, skie-

pydami savo žodžiu ir pavyzdžiu jaunose širdyse Dievo ir artimo meilę; gėrimės, matydami vienuolių pasiaukojančią meilę ligoniams, vargšams, apleistiems našlaičiams; stebimės jų didvyrišku pasiaukojimu misijų kraštuose.

Bet dažnai pamirštame, kad pašaukimai į kunigus ir vienuolius yra viena iš didžiausių Dievo malonių, kurią Jis duoda žmogų žemėje. Dėl to kunigų ir vienuolių skaičius savaime neauga, kaip tai yra kituose vėrsiuose ir profesijose. Mūsų laikais jau nebėra medžiaginių išskaičiavimų stoti į kunigus ar į vienuolyną. Garbė irgi nevilioja, nes neretai dabar kunigų ir vienuolių geras vardas purvas apdrabstomas. Tik Dievas įdiegia į jaunas širdis tą kilnų norą nepadalinta meile visiškai Jam pasiaukoti; tik Dievo malonės skatinamas jaunas žmogus ryžtasi visą savo gyvenimą paaukoti Dievo garbei ir sielų išganymui. Bet Dievas duoda drąsos ir jėgų priešartinti prie Jo altoriaus, sudėti ant jo viso savo gyvenimo auką amžinųjų įžadų pavidalu. Niekas negali gauti kunigystės, kaip tik tas, kuris Dievo „šaukiamas, kaip Aaronas“ (Žyd., 5, 4).

Stač, dėl mąjį mėn. 8 tikinčiuosius; pašaukimus skatinama m ypač Gavėn

Tėvas, paskirdamas tą pačią M. Ap. intenciją balandžio mėn., visus MA narius ir kitus tikinčiuosius prašo ir ragina uoliai melstis ir aukotis, kad Dievas siųstų žmonijai daugiau uolių kunigų ir vienuolių. Visada buvo piūtis didelė, darbininkų maža, bet ypač šiais pokariniiais laikais, kai tiek daug kunigų žuvo kare, o Rytų kraštuose šimtai ir tūkstančiai kunigų išžudyta, ištremta, sugrūsta į kalėjimus. Kiek reikės darbuotojų, kai Dievas sutraukys Rytų tautoms komunizmo uždėtus pančius? Bet ir laisvoje tautoje, pav., Portugalijoje, Prancūzijoje ir kitur šimtai parapijų be kunigų. Tai bedieviško jaunimo auklėjimo vaisiai! Ne geresnė bus padėtis ir mūsų katalikiškoje Lietuvoje... Atsišaukiau į tikinčiuosius tėvus: melskitės ir rūpinkitės savo vaikus taip auklėti, kad jie būtų verti tos didžiosios Dievo malonės!

Už misijų klestėjimą Birmoje ir Ceilone

MISIJŲ INTENCIJA BALANDŽIO MĖNESI

Birma — Pietų Azijos šalis, su 15 milijonų gyventojų, kurių tarpe 140.800 katalikų su 150 misionierių ir 163 vietiniais kunigais. Gį Ceilonas turi 6 su puse milijonų gyv. su 460.000 katalikų, su 167 misionieriais ir 200 vietinių kunigų. Prieš keletą metų abu šie kraštai tapo nepriklausomomis valstybėmis. Naujoji Birmos valdžia buvo gana palanki katalikybei. Ji džiaugėsi ir gyrė kat. mokyklas. Po anglų valdžia ir Ceilone gražiai žydėjo katalikiškosios mokyklos. Bet dabartinė valdžia į jas žiūri nepalankiai. Didėsnis pavojus kyla iš budizmo pusės, kuris dabar nori išplėsti savo pozicijas, dėdamasis tautine religija, vienydamas

įvairias tautėles, kas ypač Birmoje ryšku. Dar didesnį pavojų sudaro šių kraštų misijoms bolševizmas. Raudonieji ne tik neduoda kraštui ramybės, bet ir naikina katalikiškas mokyklas ir prieglaudas, kliudo visokį misijų darbą net žudo ir persekioja kunigus ir misionierius. Žmonės tačiau yra išsilgę tiesos ir palankiai žiūri į katalikybę. Todėl reikia nuširdžiai melsti, kad tie kraštai susilauktų pilnos tikėjimo laisvės ir gausių tikėjimo skelbėjų — misionierių.

J. Bruiikas S. J.